

Zwarte mensen als statussymbool op de 'Instagrams van de 17de eeuw'

 Reinder Smith

19 februari, 15:25 • 3 minuten leestijd



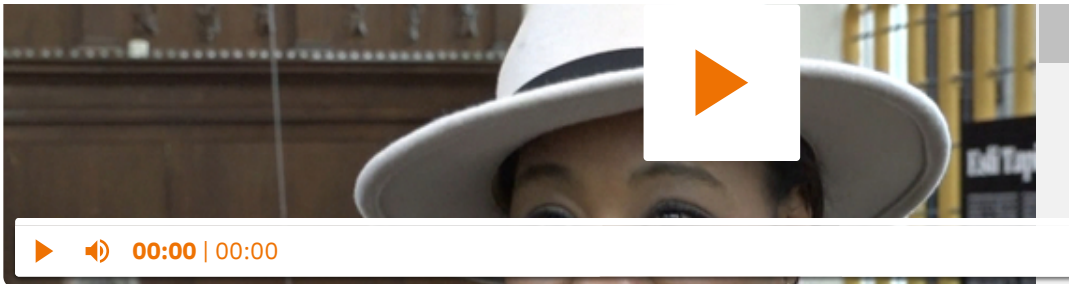
De tentoonstelling in het Groninger Museum

© Reinder Smith/RTV Noord

De manifestatie 'Bitterzoet Erfgoed' is afgelopen vrijdag van start gegaan. Deze gaat over het Groninger slavernijverleden en de doorwerking van dat verleden in het heden.

'Bitterzoet Erfgoed' vindt de komende maanden op verschillende plekken in onze provincie plaats. Eer van de onderdelen is de tentoonstelling 'Zwart in Groningen' in het Groninger Museum.





'Er liepen wel degelijk zwarte mensen rond in Groningen'

'Instagram uit de 17e eeuw'

'Je moet het zien als een soort 17e-eeuwse Instagram-plaatjes', zegt Lieuwe Jongsma, de samensteller van de tentoonstelling. 'Zoals mensen zich tegenwoordig op Instagram zetten op een wit strand met palmen en een stralende zon, zo lieten rijken in de 17e eeuw zich op schilderijen vastleggen met de statussymbolen uit die tijd. Muziekinstrumenten aan de muur, een schaal met exotisch fruit op tafel en een zwarte bediende naast hen.'



Elsbeth Schay en een bediende.

© Reinder Smith/RTV Noord

Het Groninger Museum had al een aantal van dergelijke schilderijen en heeft er nog een paar bij geleend voor de tentoonstelling 'Zwart in Groningen'. En deze keer gaat het nou eens niet over die trotse meesters en hun bezit, maar staan die zwarte mensen centraal.





Barak Houwing en zijn bediende.

© Reinder Smith/RTV Noord

Uit onderzoek blijkt dat er in die tijd wel degelijk zwarte mensen rondliepen in Groningen

Lieuwe Jongsma, de samensteller van de tentoonstelling Zwart Groningen

Zwarte mensen als statussymbool

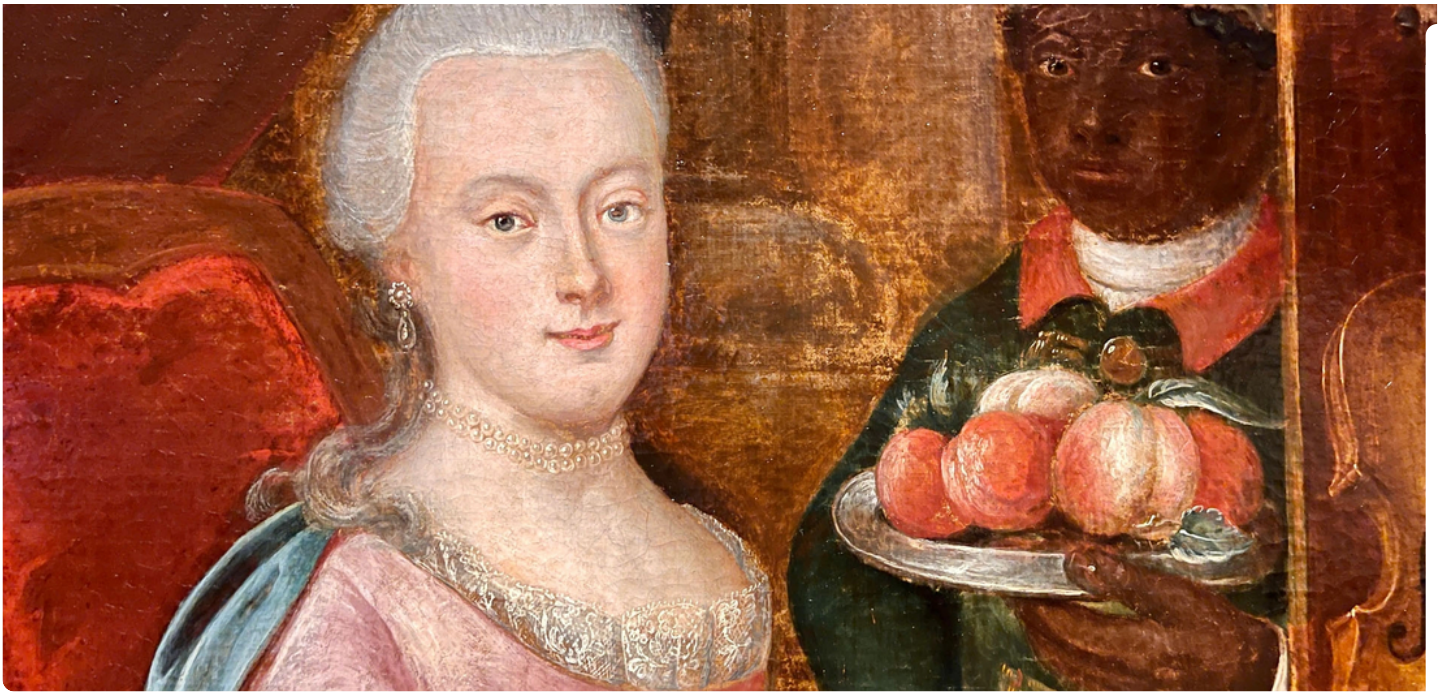
'We weten niet wie die zwarte mensen zijn', zegt Jongsma. 'Het is dan ook heel moeilijk om hun verhaal te vertellen. We kunnen er vaak alleen over speculeren. Lange tijd hebben kunsthistorici gedacht dat deze zwarte mensen gewoon bedacht waren door de schilders, maar uit onderzoek blijkt dat er in die tijd wel degelijk zwarte mensen rondliepen in Groningen.'

Jongsma gaat verder: 'Het waren vaak bedienden van mensen die overzee gewerkt hadden en die iemand mee terug hadden genomen. Zoals bij voorbeeld op het schilderij van dominee Barak Houwing uit Oude Pekela, vermoedelijk uit de tijd dat hij op Sint Maarten werkte en daar een zwarte bediende had. Toen hij terug was, liet hij zich schilderen met die bediende naast zich. Daardoor wordt die zwarte persoon gebruikt als statussymbool, om zo aan te geven dat de eigenaar rijk was en banden had met de koloniën. Daardoor verdwijnt de hele identiteit van die mensen. In deze tentoonstelling proberen we hen die terug te geven.'

Teksten van Vamba Sheriff

'Omdat we vrijwel niets over deze mensen weten en toch hun verhaal willen vertellen, hebben we de Groningse schrijver Vamba Sheriff gevraagd om teksten te schrijven bij de schilderijen', legt Jongsma uit. Zoals bijvoorbeeld bij dit schilderij van een onbekende zwarte persoon en Gesina van Swinderen.' De tekst luidt: 'Mijn levensverhaal begint niet in de wereld van de vrouw achter wie ik sta, maar in een dorp aan de oevers van de Joliba, een van de langste rivieren van Afrika.....'





Gesina van Swinderen en een bediende

© Reinder Smith/RTV Noord

'De verhalen zijn geschreven vanuit het perspectief van de zwarte mensen op de schilderijen en zijn een beetje gebaseerd op speculatie, maar het zijn verhalen die waar kunnen zijn. Het is allemaal gebaseerd op hoe die mensen in die tijd leefden.'

'Zwart in Groningen' is te bekijken in het Groninger Museum tot en met 11 september van dit jaar.

Deel dit artikel

 Twitter  Facebook  WhatsApp  LinkedIn
 Email  Kopieer url

LEES MEER



Automobilist (24) botst tegen boom bij Onstwedde (update)

Op de weg Veenhuizen bij Onstwedde is